

*Gubernationis urbanæ in profanis sacrisq; ratio. Alia item
urbis decora.*

VRATISLAVIÆ Dominos, tam qui priscis fuerunt, quàm qui nostris sunt temporibus explicuit: ad urbis gubernationem quæ ciuilem & politicam, quæ sacram & Ecclesiasticam, aliâq; eius ornamenta iam nunc sermo conuertendus.

Formâ Reipubl. Vratislauenſes vtuntur *Aristocraticâ*, ex patriciorum ordine ac lectiori parte ciuium, qui honoratissimi ac rerum vsu exercitatissimi prudentissimiq; habentur, quindecim, ex tribubus verò, Zythopolarum puta, institorum, pannificum & laniorum nonnisi quatuor in Senatum adſciſcentes: cuius ea quidem & dignitas est & auctoritas: vt confessum illum qui intueatur, à Romulo conscriptos patres, aut Atheniensium Areopagitas recognoscere sibi videatur. Cum autem vix alij quàm qui ex ciuibus oriundi siue indigenæ sunt (à peregrinis enim debitam patriæ caritatem minimè expectandam putat) ad Reipublicæ gubernacula admittantur: tum hoc etiam leges auitæ volunt: ne Principi alicui prædiorum ratione iureiurando sint obstricti: cum non rarò intercurrant, quæ vtrumque haud patiantur. Quid ipsum tamen non vsquequaque seruari constat.

Iurisdicctio Senatus tam intra quàm extra muros vniue: fo ducatu Vratislauenſi eiusq; dicecesibus **Namslauenſi & Nouoforenſi** hodie concluditur: sed non eodem vbique, verùm alio atque alio iure, puta vel proprio, vel vicario & fiduciario. Proprio quidem cum in urbem ipsam & partem suburbiorum certam (in parte enim multò maximâ Episcopo & sacerdotibus iurisdicctio cum imperio est) tum in pagos & vicos Reipubl. subiectos. Vicario in vniuersum ducatum: idq; propter præſecturam Beiemix Regum auctoritate & beneficio Senatus Vratislauenſi concessam. Quæ causa est, cur præter consules, qui alijs in Rebusp. Senatus capita & moderatores, Capitaneum habeat

habeat ex ipſo ordine à decurionibus lectum, quo munere cum hætenus ſemper viri ſtrenui, auctoritate, ſapientiâ & dignitate nobiliſſimi Reichelij, Haunoldi, Hornigij, Monauij, Ienckwitzij, Metzleri, Schebitij, Sauromanni, Banckij, Rhedgeri, alijque ſumma cum laude functi fuerunt: tum etiam hodiè eadem cum laude vir ſtrenuus & magnificus Dn. *Ademus à Dobſchitz in Silmenau* ita fungitur: vt nec boni, quod querantur, nec mali, quod calumnientur, habeant. Dignitas Capitanei non temporaria, nō vnus anni volaticum gaudium, quomodo Romanorum conſulatum Tertullianus alicubi vocat, ſed perpetua, & ad vitã: vt & Senatorum regulariter omnium: niſi quod officiorum, quæ vt numero plura, ita pulcherrimè ſanè diſtincta ſunt, ſubinde permulentur.

Summa patrum diuiſio, quòd ex ijs **II X.** ſunt conſules, alij **XI.** ſcabinj. *Conſules* de ſumma gubernationis diſpiciunt, decreta omnis generis ad bonum ciuitatis publicum condunt, multas, quibus videntur conuenire, imponunt, & ius quoq; ac ſententiam in cauſis ciuium controuerſis dicunt & pronunciant, ſed vt arbitri magis quàm vt iudices: è quibus ſtatis temporibus qui ceteris præſidet & ſpecialiter conſul audit, eligitur. Morem in eligendo conſule *Wratiſlauenſis curiæ* veterem ſequentibus verſibus deſcripſit *Georgius Tilenus I C.* & Poëta minimè tralatitius.

*Conſilium quando regni de rebus haberent,
Quos penes arbitrium Perſidos orbis erat:
Dulcia principio libabant munera Bacchi,
Ad ſeriem paterã circumcunte patrum.
Elyſiã ſimilem Budorgis curia morem,
Cum mutat vicibus penſa peracta, colit.
Nam ſua decedens ſubituro in munita Conſul
Præbabit vndantem rore rubente ſcyphum.
Aureolumq; viri digitis accommodat orbem,
Publica qui certis roborat acta notis.*

*Ritus hic & sensu grauis est & tempore: Bacchus
 Vim fouet ingenij fœderibusq; fauet.
 Scilicet hæc felix stabit Respublica, firmam
 Quæ pactis seruat consilijsq; fidem.*

Scabini iudicij & litibus curant, & factis ferè diebus causas iudicant, inductam in iudicium controuersiam decidunt, quaestionibus & tormentis adsunt, crimina excutiant, noxios puniunt, &c. quibus vicariam operam, tanquam iudex pedaneus, præstat urbis, quem vocant, Aduocatus. Neque verò paruum ciuitati vel præsidium vel decus & ornamentum à Scabinatu: quippe cuius tanta est auctoritas, vt non modò iurisdictionem inter ciues exerceat, sed ex dissitis etiam locis homines responsa à Scabinis Vratislauenfibus eorumque Adfessoribus de iure petant, quibus certi de incertis reddantur, & temerè res tractare turbidas caueant.

Cùm autem, vt verissimè olim à sapiente dictum, *ibi multa salus sit, ubi multa sunt consilia*, &c. vt historicus prudentissimus clarè asserit, *omnia regna, ciuitates, nationes vsque eò prosperum imperium habeant, dum apud eos vera consilia valent*: econtra verò ex Lyricorum Principis sententia, *vis omnis consilij expers mole ruat sua*: Amplissimus etiam ordo Vratislauenfis consultissimos atque clarissimos sibi viros adsciscere solet, cùm iura qui & leges teneant, tum, quod primum ac præcipuum est, quanquam alterum non minus necessarium, qui virtute, integritate, & prudentiâ præstent. Qui quidem eum Senatu non modò in administranda iustitia, sed totâ Republ. gerendâ consilio adsint, perennesq; apud principes exterosq; publicæ voluntatis interpretes, ac quasi perpetua quædam memoriæ ac dispositionum in Republ. sint scrinia: magna & dignitate & auctoritate apud omnes polent, liberalibusq; Reip. ornantur stipendijs. *Synducos* vulgò vocari consuetudo obtinuit.

Inferioris subcellij & subalternorum magistratuum, publicasque procuraciones siue administrationes habentium, vt &
 eorum,

eorum, qui Senatui à secretis, libellis & epistolis magnum in tam ampla ciuitate esse numerum, vel me tacente, nemo est, qui non intelligat.

Legum porro, quibus Respubl. temperatur: instituta planè præclara: tum *iudiciorum & gubernationis* in præmijs & pœnis, quibus duobus **Solon** Rempubl. dicebat contineri, æquâ lance trutinandis meritisque conuenienter distribuendis ea iustitia: per quam concordia & tranquillitas, ac mutua quædam tum magistratus erga ciues *σοφία* & affectio paterna, tum ciuium erga Senatum verè augustum charitas & reuerentia longo iam tempore conseruata est: vt quanta in gubernatoribus rectè imperandi industria atque sollicitudo, tantum in populo honestè parendi studium extiterit. Cui rei vel hoc iudicio esse potest: quòd vix vllam memorabilem secessionem, aut perniciosam discordiam (si vnâ illam supra nobis commemoratam, cui **Wenceslai** nimia in ciues quosdam indulgentia causam dedit, excipias) hæc Respubl. in tanta plebeiiorum hominum multitudine sensit. Quod profectò non minùs quàm olim vel Athenæ, vel Thebæ, vel Roma, vel aliæ ciuitates magnæ euitare potuisset: nisi ea esset talisque huius Reipubl. constitutio, quam optimam esse constaret, qualemque apud *Aeschylum* Pallas depinxerit, τὸ μὴτ' ἀναρχον, μήτε δεσποτέμενον. Vt quam laudem **Pindarus** Olympiorum Od. XIII. Corinthiæ vrbi tribuit, eandem Vratislauri iure merito adaptare possimus:

Ἐν τῷ δὲ Εὐνομίᾳ γαίης κασι-
γῆται πε, βάδρον πολίων,
ἄσφαλῆς δίης, καὶ ὀμό-
τροπῶ ἐρένα, τιμίαι
ἀνδράσι πλέτυ, χεύσαι
παῖδες ἐυβάλυ δέμι :

hoc est, interprete **Mel. Laubano**:

Hoc opidum *Eunomia* seruat. *forto-*
resq., *utpote* honora *basis*
Vrbium Astrææ, & comes in-

*dole Pax eadem, cata opum
Diribitrices, aurea
Filia altericis Themidis.*

Ad quam quidem Eunomiam *Ioannes* etiam *Caselius* præstantis-
simus Orator & Philosophus Saxoniz respexit in eo, quod Nobil-
lissimorum virorum *Thoma Rbedigeri*, *Ioannis Cratonis* & *Iacobi*
Monauy memoriz ac honori scripsit, carmine, cuius tale initium.

*Astu Bratesileus, quam præter labitur urbem
Sarmaticus Viader, diffudit paruulus Alas,
Prima veridici laudant ab origine vates.
Quin & ego Bresla felices prædico ciues:
Non quia sunt dites, vti sunt, & iugera campi
Millia arant, mercesq, vehunt reuehuntq, per vrbes,
Mænia mirentur, palatia, strata viarum,
Turritas alij portas, & splendida templa,
Quaq, procul veniens primum nouus aspicit hospes.
Nam placet vna mihi perrara & plena salutis
Eunomie, princeps rerum clarata soloni:
Eunomie pænis enormia facta coercet:
Eunomie sonet & tribuit sua præmia iustis,
Et non degeneres ad summos ducit honores.*

Idq; bonum vt proprium huic ciuitati sit & perpetuum, faxit il-
le solus perpetuus & vnicus imperiorum rerumq; publicarum
stator & auctor Deus.

Cum multa autem auerruncandis seditionibus facere vi-
dentur, tum nihil impensius prodesse sentio: quam quod artifi-
cum nulla admittuntur conuenticula publica aut priuata, nisi
permissu senatus, & præsentibus iis, quibus inspectio collegio-
rum à senatu demandata: ne nimium, quod compertum alibi
non raro, aduersus senatum & optimates perniciosâ coquere
consilia possint. Quo loco & illud annotatu dignum non est
omittendum, cum vrbs tota in quatuor *viuas* siue vicos aut re-
giones, Vindrinam videlicet, Russlam, Olauiensẽ & Nouoso-
rensem,

rensem, ritè sit discriminata, singulis regionib. *supra* hoc est, magistris vicorum, vulgo *Quartelmasser* / præfectos: ad quos vel incendio aut tumultu exorto vel aliâ necessitate postulante vniuersæ *populi* habitatores accedant: vt singuli rhymarchæ suæ præfecturæ viros in locum sibi attributum, ad custodiendum puta forum, curiam, templum aliquod, vel aliquam plateam deducant.

Ecclesiasticum quod attinet *regimen*, id quin optimè sit constitutum, dubitari non oportet: Est enim hæc vrbs, Dei beneficio, hospitium veræ doctrinæ, & sonat in illa purior vox Euangelij, vigetq; legitimus sacramentorum vsus. In primis autem amplissimus ordo senatorius omni diligentia ac studio in id hæctenus incubuit: vt Ecclesiarum gubernationi & ministerio adhiberentur ij, qui iunctâ vitæ integritate fideliter ac sincerè diuina oracula interpretarentur, profanisq; subtilibus, Sophisticis & minimè necessariis neq; ad ædificationem quidquam proficientibus quæstionibus ac controuersijs, quibus hodie cælum terræ permisceet insatiabile disputandi Cacoethes, longum valere iussis, vtilia tantum & necessaria populo proponerent. Qua quidem in re communis ille olim Germaniæ præceptor, & quo fortasse radij solis illo æuo meliorem nullum illuxere alterum, *Philippus Melancthon* senatus Vratislauenfis prudentiam maximopere prædicare solitus fuit: neq; fidei ac veritatis minoris auctor *Abrab. Buchelcerus* de Ecclesijs Vratislauenfis hoc perhibere non dubitans: *Ecclesiarum vrbs constitutio præclara est, & in tuenda vera religione constantia: qua in re illud admiratione dignum est, quod immenso Dei beneficio inter tot certamina de religione, quibus amplissima ciuitates magno suo malo inuolutæ & contaminatæ fuerunt, Vratislavia ab omni labe libera atq; immunis permansit.* Tam amans autem publicorum congressuum Vratislauenfis est populus, tantoq; passim occurssu templa petit orationum ad Deum saceraria: vt quoties ad populum verba faciunt de sublimiore Ecclesiastæ loco (neq; id verò diebus tantum dominicis, sed & certis

certis quibusdam hebdomadalibus) millia reperias auditorum, & ingenti semper corona doctorem suum cinctum: ita quidem, ut haud rarò tantæ multitudinis vel spaciosissima templa minime sint capacia.

Iam *pauperum* (quos Saluatoris numularios, hoc est, argentarios siue trapezitas Christi, quippe cum per eos fœnus exerceat ut pecunia, quæ talibus dispensatur, augeatur, elegantissimè Saluianus vocat) cura quanta habeatur vel Hospitalia docent supra à nobis memorata: quorum tutela præsumunt viri electi, dignitate & vitæ integritate conspicui: qui serâ sollicitudine res administrant, statimque anni temporibus acceptorum & expensorum rationes reddunt. Neque vero minus prona Vratislaviensium misericordia atque benignitas in pauperes domesticos: qui tametsi familiam alunt, coniuges & liberos habent, manibusque atque operis quotidianis victum sibi comparare student, temporum tamen iniquitate aliaue calamitate oppressi victui comparando familiarumque in totum sustentandæ sufficere nequeunt: quorum omnium, quoad fieri potest, egestati, inopiæ & miseris eleemosynarum distributione succurritur. Estque ad id ærarium Eleemosynarium seorsim constitutum, cuique præter quotidianas fidelium stipes in gazophylacia iniici solitas ex piorum hominum ad pias causas relictis legatis atque aliunde certi redditus deputati: quibus colligendis & dispensandis optimates civium præficiuntur, Eleemosynarij vulgo adpellati: Mendicis autem validis & ociosis, qui sibi inutiles, aliis graues, stipem ostiatim quærere minime conceditur.

De *Scholarum* quid dicam constitutione: quas cum senatus Vratislaviensis non ignoret bonorum omnium fontes esse & religionis, virtutis, atque omnis honestæ disciplinæ quoddam velut seminarium & publicum communis patriæ quasi armamentarium curam earum semper habuit singularem. Loquantur gymnasia *Elisabethanum* (quod mihi quoque sub eximijs studiorum atque morum formandorum magistris *Nicolao Steinberge-*

ro & Martino VVeinrichio, quorum memoria sit *ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις*, aliquot annis scientiarum sue cum cumulate propinavit) & Magdalem, grandi impendio: Sed nullo Reipub. dispendio fundata, instaurata, ornata: in quibus prælectiones habentur Academicis non cessuræ, si titulo ornarentur: Iuuentus sane veræ pietatis & liberalium artium studiis ac totius ferè *ἐγκυκλοπαιδίας* disciplinis honestissimis eum in modum exercetur atq; eruditur: vt exteri etiam homines ex vicinis prope prouinciis omnibus, neq; vulgares tantum, sed illustres peræpe viros suos hîc, quàm vbi nati sunt, esse & educari malint: & quemadmodum adeo ex equo Troiano quondam tot armati, sic ex illarum *θεσπίσιν* tot præstantissimiatq; eruditissimiviri Theologi, Iureconfulti, Medici, Philosophi, Poetæ, tam viri quoque Politici continuo prodeant: quorum haud pauci patriæ, alij aliis locis vtilissimam etiamnum cum magno & Ecclesiæ & Reipub. bono suaq; dignitate & laude operam nauant: multi vero vita functi gratam & desiderabilem nominis sui memoriam apud omnes bonos reliquerunt: vt taceam interim multa præclara ingenia: quorum, vt ait Poeta, adhuc messis in herba est: Ceterum quod plane præter morem vulgi est, tam benefici & liberales in literarû studiosos sunt, ciues Vratislauenfes: vt qui sunt fortunæ tenuioris, aut de suo impendere nolunt, hospitium, victum, & necessaria vitæ quæ sint pene omnia partim gratis queant, partim exiguo precio comparare. Ex quorum numero & ego me fuisse lubens fateor, & nunc pro beneficio duplici gratias publice ago. Ne quid hoc loco de alumniis dicam: quos in Academicis bene multos quâ Senatus, quâ tribuum, quâ priuatorum beneficentia liberalissime sustentat.

Quod si clarorum & omnisciâ scientia magnorum virorum, quos Vratislavia vel ipsa peperit, vel alibi partes sinu suo aluit & fovit, Catalogum texere instituum,

Itaria numerum dicere coner aque:

& possem equidem superstitem quorundam laudes persequi:

K

nisi

nisi scirem magnis viris nihil ferè grauius esse ac molestius, quam si audire laudes suas cogantur (*viui enim cum Pescennio Nigro probari volunt, sed mortui demum laudari*) & verendum mihi præterea esset, ne si vnus atq; alterius nomen efferrem, eos non tam laudare quam alios non nominando delaudare viderer, atque contemnere. Venient posteri, qui nullo liuore, rubore nullo comite magna seculi vrbiq; nostræ nomina, dignissima non moriturâ pennâ, nobili calamo æternitati consecrabunt. Interea libet hic Cl. V. *Valenti Acidaliæ* elegantissimam elegiam, ante annos aliquam multos scriptam, adtexere: vt vel inde liqueat, quam claris ingenijs Vratislania semper fecunda.

Flos Sacer Europa, clarissimeq; vrbium ocelle,

BRESLA, ô Bucres! patria cara mea:

Quis tibi, quis Diuum tam lato numine videt,

Qua te tam niuea sidera sorte beant:

Vt, quod habet decoris Germania cumq; superbi,

Omne tuo teneas sola beata sian?

O Bresla, innumeris ter felicissima donis!

Vatibus ô cunctis digna perenne cani!

Non ego in his, vt te celebrem, tamen haud queo, quin &

Ipsæ meis dicam te quoq; versiculis.

Sed mihi non tam vrbis Splendor, non mænia, turrets,

Tecta, ampleq; oculos diuitia feriunt.

Illæ alij laudent: ego maestos laude perenni,

Vna quibus clares, suspicio vsq; viros.

Tugenitrix clari ingenio & clari arte Monaul,

Quem fama Eois didit & Herperis.

Tu stirpem aureolam producti Rhedigerorum,

Fulget Sidereis emula que facibus.

Hinc Thomas pridem Aonidum tubar: hinc modo notus

Et patruî & proprio nomine Nicoleos.

Tu quondam, prisca illum nobilitatis honorem,

Fouisti augusto Dudithium in gremio.

Dadithium Themidis, Phœbi, Suadaq; medullam,
Aeternum cuius gloria vix veget.

Tu peperisti orbi medica insignem arte **Cratonem**,
Extima quem mundi novit amatq; plaga.

Tu **senckvitzium** habes heroem, illoq; senatus
Principe summa caput tollis in astra tui.

Tu magnum **Vrsinum**, & **VVackerum**, iuris & aequi
Patronos, Claris sidera bina gregis,

Tu **Schillingium** habes, Clivis animum unicum, habesq;
Astra columen nobile **Reussium** hera.

Tu celebres mystas, **Hermaninum** & **Scholtzium**, **Hygea**,
Quos morbi & trepido mors fugit ipsa pede.

Tu nostros peperisti etiam **Rucetium** amores.
Iam tum qui quosq; te luce nova irradiat.

O felix istis, & quos mihi dicere non est,
Pluribus ò nimium Bresa beata viris!

Et quis adhuc te unam non dixerit urbium ocellum,
Quæ tot fulgi dulos orbis habes oculos?

Hæc **Acidalius**: quibus consonat scitum anagramma ex urbis nomine ab alio huius ævi Poeta non incelebri artificiosè compositum,

VRATISLAVIA.

LAVTA A VIRIS.

Salve urbs Elysia! Elysie salve urbium ocelle!

Lauta! Sed Acutis non nisi LAVTA VIRIS.

De opibus, quæ & publicè toti civitati, & priuatim civibus singulis honestis firmisq; rationibus stabilitæ & fundatæ sunt; de familiarum patriciarum nobilitate claritatèq; ; de civium eorundem in Principem obsequio & fide, in exteros humanitate, amabili inter se concordia & tuendæ dictorum atq; pactorum veritatis curâ, elegantia in cultu & moribus singulari; de mercatorum commerciis, & omne genus artificiiis, quibus & pacis & belli tempore vsus est, opificiumq; solertia & industria;

de liberorum ad pietatem, ad laudatos mores & omne officij genus educatione domesticâ; de nympharum venustate & pudicitia, aliisque ornamentis ad statum Politicum & Oeconomicum pertinentibus vberiori stylo multa dici possent. Sed omnino satis habeo, & hæc & alia leui tantum penicillo adumbrasse, pictores hac in parte imitans: qui dum exigua tabella multa volunt exprimere, reluctantis loci angustiis rerum duntaxat apices ob oculos ponunt: vt, quod de Timanthe insigni pingendi artifice scribit Plinius, in operibus ipsorum plus intelligatur semper quam scribatur.

Tametsi verò inficias non ierim, vt optima vina suas etiam feces habent, ita nec Vratislauriam suis omnino carere nãuis, & vt in tanto hominum cœtu nõ omnes nobiles sunt aut optimates, ita nec bonos omnes aut castos esse & cõtinentes: haud tamen propterea vniuersæ ciuitatis laudibus quidquam derogandum. Id quod magnâ & impudentiâ & iniuriâ a cucullato quodam sacerdote, terræ omniparentis alumno, factitatum videmus: qui suis in concionibus haud ita pridem vulgatis religionis, vt ego quidem reor, odio tam inclementer Vratislauriæ dicit, ac si flagitiorum omnium vitiorumq; sentina esset: inter alia ex Schmidij nescio cuius testimonio palam scribere non dubitans, quæ Venere promiscuâq; libidine magis sit infamis, sub solem urbem videri nullam. Quæ te verò, immanis bestia, mala crux agitat: vt cum ipse Venerei ac Cupidini operari pro cibo habueris, & impudicitiam quali aquam biberis, ob paucorum impuritates turpissimis maledictis vniuersæ ciuitatis decus cõtaminare in animum inducas? papulas obserues alienas, ipse vulneribus oblitus: verrucas videas cû te effera scabies depalcat? Lupanaria in multorum etiam honestorum virorum prædijs exerceri Vlpianus scribit libro decimo quinto ad edictum. Et intra hæc quoque mœnia, quæ pudoris sui oblitæ in alienam voluntatem

extra legitimi genitalia fœdera castus

conec-

concedant, reperiri mirum cuiquam videatur? Imò mirum fit, si in hac tanta vrbe tantaq; populi frequentia non reperiantur. At quæ hæc improbitas est ob vitiosas nonnullas, easq; si quod res est dicendum, vel non hie natas, sed è vicinis, aut etiam remotis locis, vel ex infima ferè plebe sexum totum infectari, & innocentiam adeò maximæ partis seclere paucarum damnare? Quis hoc ius introduxit?

— *quæve hunc tam barbara mores*

Permittis patria?

Quid tu verò? an libidines aliaq; flagitia impunita planè Vratislaviæ censet?

— *credat Iudæus Apella:*

Non ego:

qui graviter ea, si detegi contingat (de occultis siquidem non iudicat Ecclesia neq; iudex legis minister) animaduerri sciam. Excuset hoc amplissimum senatum: quòd legibus pœnas dent, quicumq; conuincuntur leges alibi violasse. Nec Vratislaviensibus ergo vniuersis fraudi aut culpæ sit, si peccent aliqui, sed si impune & liberè peccare liceat. Verùm te missum facio, propudium hominis potius quam homo: erunt alij, erunt, qui

— *tua cum vitæ post scientia noxint,*

condignis te modis accipient, & aduersus petulantissima conuicia tua nobilissimæ vrbe famam adsertum abunt. Sufficiat interim & tibi & alijs tui similibus balatronibus opponere præclarum **D. FERDINANDI** Imperatoris optimi maximi & omnium seculorum æternâ memoria, benedictione ac prædicatione dignissimi de Repub. Vratisl. testimonium siue elogium: quod vt nullâ annorum vnquam diuturnitate obliterabitur, ita quidquid in eius laudem & commendationem proferri potest, tanquam per *dyroquæ* succinctè neruoseque continet. Sic enim ille ad fratrem Inuictissimum **Carolus V.** Imperatorem conuersus, audientibus præcipuis viris, aliquando dixisse scribitur: *Pulchra vrbs est Vratislavia, & est ibi forma gubernationis opti-*

ma. O gloriosam commendationem! O felicem tali laudum suarum præcone Vratislaviam.

Nefas verò sit non hoc loco adscribere magnum ac propè inuidendum de vrbe hac nostra præconium *Ioannis Michaelis Bruti* doctissimi & grauiissimi auctoris ad summum virum *And. Dudithium*, cum is Vratislaviam sibi sedem, vbi reliquum ætatis in otio cum dignitate transigeret, delegisset, hunc in modum scribentis: *Neque tibi tamen tuiideo, cui contigit eam urbem (Vratislaviam) incolere, in qua constituit Deus exemplar vnicum iustissima ciuitatis & moderatissima, vbi viget lex & magistratus auctoritas; honos virtuti habetur, nequitia plectitur; non personarum, sed rerum discrimen decernit aut premium aut pœnam; ut neque nobilitas, genus, diuitiæ sint improbitati subsidioneq; à premio obscuro loco emersa arceatur virtus. Beata verò ciuitas, quæ cum inter multas opulentia, opibus, frequentia & numero ciuium excellat, ita optimis legibus temperata viget, ut in singulis ciuibus vniuersa ciuitatis maiestas, in ciuitate vniuersa priuatorum temperantia, pudor, grauitas quasi vno aspectu conspiciatur. Equidem haud videar mihi plus æquo tribuere, si id dicam, quod res est, me Italiam lustrasse, Galliam, Germaniam, Hispaniam, Angliam, regiones ferè omnes, vnde sumi documenta certa ad vitam rectè & cum laude agendam possint: neque adhuc, cum non ita multa sint, quæ hanc ciuilibus aliis ornamentis æquent, quæ opibus & potentia præstent, perpauca, vllam vsquam hac vnâ grauiorem, sedatiorem, temperatiorem videre licuisse: id quod optimis gentium institutis, priuatorum moderationi & æquitati est tribuendum, &c.*

Finem huic descriptioni faciã, vbi prius de victus ratione pauca dixero. Ea verò Vratislaviæ tam exquisita, tamq; parabilis: vt non facilè urbem reperias, cui hac in parte nostra concedat. Tanta quippe loci opportunitas, tanta hîc conmeantium frequentia, tanta rerum omnium, quæ in cibum & ad potum faciunt, non ad fatietatem modo, sed ad voluptatem copia: vt quidquid vsquam nascitur, ita hîc exhibeatur affatim, quasi hîc nascantur omnia, nihilq; adeò incolis desit, quo commodè lauteq;

teq; viuant. Si ceruos, apros, lepores, si volatiliū omne genus, si pisces lectissimos cupias: hīc habebis. Si te varia condimentorum ex altero orbe euocatorum genera delectent: hīc habebis. Si quidquid ad secundarum facit menfarum delicias, si pira, mala, pruna, cerasa, nuces requiras: hīc habebis: neq; melones, cinaras, non aurea, non pūnica, non cydonia, non cytria mala, non ficus, amygdalas, uuas, non oliuas, & cappares desiderabis. Si omnium gentium uina Cretica, Italica, Gallica, Iberica, Germanica, Hungarica uelis: hīc habebis. Sin facticiū cereuiciā potum malis: habebis, quæ hīc coquitur, laudatissimam: neq; seruestanam desiderabis, non Tarantanam: non **Goldbergensem**, non **Laubanensem**, non **Strigouiensem**: Sed quas tamen omnes & robore & saporis gratiā longissime superat, quam primo loco nominauimus, **Vratislauiensis**: de qua cum elegantissima parodia ad **Horatij Melpomenem** à magno quodam viro sit conscripta, vt docto corollario concludam & veluti ob signem, illiusq; lectione recreatus lector inspidi huius condimenti fastidium leuet, hīc subiungere visum.

Cui tu, Scepfiade, semel

Guttur Bresliaco neētare tinxeris:

Illum non Acheloia

Tentabunt gelido pocula flumine.

Non crudi leuis amphora

Rheni Baccharico semine proluet

Potorem: neque Creticos

Aut quas uua replet Oenotria, ebriū

Gustabit labiis, cados.

Sed quem Bresla liquorem à lupulo coquit

Byne triticā inditā,

Curis sollicitum trāstibus eximet.

Bresla principis urbium

Iam tum me soboles inter obesulos

Potorum numerat greges.

Et iam ventris onus vix tumidi fero

O Ceruifola, aridi

Quæ sedas rabiem, Scepſia, gutturis.

O ipſi quoque Tantalò

Exſtinctura feram, ſi liceat, ſitim.

Totum muneris hoc tui eſt,

Quod Sol ſiue oriens, ſiue iterum cadens

Me ſemper madidum videt.

Quod nunquam eſurio, nec ſitio, tuum eſt.

Atque hæc habui, quæ de hospita & amatâ mihi Vratiſlaviâ literis viſum prodere; quæ ſi probari cunctis ſenſero, erit quò læter ſummo iure. Si minus, paratam mihi cordati lectoris veniam ſcio aut certè opto: urbemq; hominibus, opibus, legibus nobiliſſimam Dei ter opt. max. qui eſt verè ^{παλιός} qui confortat ſeras & veſtes portarum, benedicens filiis vrbiſ in ea, vt Pſalmographi verbis vtar, præſidio tutelæque ex animi ſententia commendo.

F I N I S.

